

ČERNÁ KÁVA

Frédéric Lenormand

Případy soudce Ti

Vraždy na
čínský Nový rok

■ garamond

Případy soudce Ti Vraždy na Nový čínský rok

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.e-garamond.cz
www.albatrosmedia.cz

■ garamond

Frédéric Lenormand

Případy soudce Ti: Vraždy na Nový čínský rok – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Frédéric Lenormand

Případy soudce Ti

Vraždy na čínský nový rok

Frédéric Lenormand

Případy soudce Ti

**Vraždy na čínský
nový rok**

HLAVNÍ POSTAVY

Ti Žen-ci, soudce v Pej-čou

Paní Lin Er-ma, První manželka soudce Ti

Paní Cao, Třetí manželka soudce Ti

Tao Kan, Ma Žung a Tiao Tchaj, pobočníci soudce Ti

Kuang Čao, první tajemník ja-menu

Niou Kchu, bývalý guvernér

Paní Niou, „Vzácná ozdoba“, jeho dcera

Čen Che-fu, jeho zeť

Paní Pi, hospodyně Niouových

Melounek, zahradník Niouových

Lung, správce Niouových

Niou Lao-po a *Niou Kuo*, vzdělavcovi synové

Čchien, majordom Niou Lao-poa

Chu, lékař Niouových

Paní Meruňka, všestranná umělkyně

Kuo Pilný čtenář, učitel

Pátý Ťien, zastavárník

Děj se odehrává začátkem roku 676 ve městě Pej-čou, spravovaném soudcem Ti, na severovýchodě tchangské Číny.

Kandidát zkoušek vkládá veškerou svoji energii do přípravy na tento překážkový běh, po němž v nejlepším případě a za cenu vyčerpávající práce získá velice kýžený titul „doktor“. Poté může být jmenován do funkce podprefekta a zahájit tradiční kariéru „mandarína“, vzdělaného úředníka. I když má jeho úřad určitou prestiž, vyžaduje hodně času, je skoupě odměňován a může být náhle zrušen, upadne-li úředník v nemilost, stane-li se obětí nějakého soudního omylu, kolegovy intriky nebo rozmaru nadřízeného.

Jacques Dars, *Tajné zápisky Li Ju*

I

*Soudce Ti hoduje ve společnosti nepříliš elitní elity;
božský pokrm mu zavře ústa.*

Přípravy na Nový rok začínaly jako každoročně měsíc před datem samotným: bylo třeba vyhovět požadavkům na obnovu, na začátek cyklu, na znovuzrození přírody. Zahrnovalo to i očistu domu, vlastní duše a těla.

Pro soudce Ti to znamenalo dvakrát tolik povinností a řadu oficiálních recepcí, počínaje banketem, který měl utužit vztah administrativy s místní elitou; byl to slavnostní oběd s recitací klasických básní, kde se pije a jí jen to nejlepší, zkrátka vybrané setkání lidí z nejvyšších kruhů.

Soudce nahlédl škvírou v paravánu, díky níž jeho manželky viděly všechno, aniž by byly samy viděny, a zarazil se, když uviděl kolem stolu jen samé svátečně postrojené bohaté sedláky, zbohatlické obchodníky nebo prosté řemeslníky, což nebyli jeho obvyklí spolustolovníci.

„Markýz z Dlouhého mostu a generál Ming nemohli přijít?“ zeptal se svého prvního tajemníka. „Že by

řádila nějaká zimní epidemie? Nemáme přestat pít vodu z řeky?“

Správce ho ujistil, že kvalita vody za nic nemůže, a soudce pokračoval ve výčtu jiných možností.

„Ztratily se pozvánky? Kdo měl na starosti jejich doručení? Nemáme mezi členy sekretariátu opilce? Ten tupec jistě popletl adresy!“

Otvorem v paravánu se přišly podívat i dámy Tiovy. Na rozdíl od manžela se zdály být s tím, co vidí, spokojeny.

„Dobrá, všichni jsou tu,“ řekla První paní. „Náš drahý manžel může zahájit hostinu.“

„Hostinu! Přece nebudu hodovat s tak bezvýznamnými lidmi!“

Jeho manželky svažily krásná obočí, klenutá jako holubí křídla.

„To nejsou bezvýznamní lidé, pane. Všichni ti dobří a věrní občané vašeho okresu velice touží po jíst nudle se svým soudcem.“

„O tom nepochybuji, ale co dělají tady?“

Viděly, že se to neobejde bez malého vysvětlení. Jejich manžel byl nenapravitelně zvědavý, vždycky chtěl znát důvod, proč se co děje.

„Tak tedy, pane, věc se má takto. Život v Pej-čou se ukázal být dražší, než počítali vaši nadřízení. Takže my, ubohé ženy, jen těžko zajišťujeme chod ja-menu* s tím, co je vám přidělováno jako plat. Když se Vaše Milost tvrdohlavě brání korupci a zvyšování poplatků...“

* Budova soudu a zároveň soudcův soukromý byt.

Ti otevřel ústa a chtěl obhajovat počestnost, ale jeho První paní zvedla ruku, aby dala najevo, že je to zbytečné.

„Je to vaše volba a my to respektujeme, už o tom nemluvme; kolikrát se housenka odmítá změnit v motýla, je to nevysvětlitelné, ale je tomu tak. Takže nás poněkud příliš úzkostlivá počestnost našeho manžela nutí vyrovnávat se s výdaji, které tak chytrého vzdělance nezajímají. Našly jsme však nouzové řešení.“

Soudce měl pocit, že on sám je tím nouzovým řešením. Slova se ujala Druhá paní.

„Rozhodly jsme se k naplnění pokladny využít oslav Nového roku. Státní služba je hezká věc, ale toho, kdo ji vykonává, poklonkování neuživí, obzvlášť když má živit početnou rodinu.“

Ti už jen čekal na ránu z milosti, a ta na sebe nenechala dlouho čekat. Jeho tři manželky prodávaly vstupenky k sezení do první řady na oficiálních oslavách a k posezení u rýže s podprefektem. Jelikož ten oněměl rozhořčením, využily toho a předkládaly další argumenty.

„Všechny ty sváteční přípravy jsou hrozně drahé! Musely jsme přistoupit k tomu, že něco prodáme.“

„Ano. Mě.“

„Nevystačily bychom do konce roku,“ hájila je Třetí paní, obvykle tak rozumná.

„Tak jste mě daly do dražby!“

Ať si o hostině myslel, co chtěl, stolovníci ho očekávali, nemohl k tomu skandálu přidat další poklesek. Přešel na druhou stranu paravánu, na hlavě černý čepec s křídélky,

na sobě svoje nejkrásnější roucho s vyšíváním zlatohnědým fénixem, a přivítal hosty halasným „Jaká radost, že vás tady vidím, draží přátelé!“, načež draží přátelé vstávali a okouzleně i rozpačitě ho zdravili.

Hosté, nezvyklí na takovou okázalost a neznalí pravidel elegantní hostiny, byli při prvním chodu neohrabaní a zakřiknutí. Aby se uvolnili, neustále připíjeli na soudcovo a císařovo zdraví a na každého z bohů, kteří spravovali jejich rozličné živnosti. Alkohol je nakonec uvolnil až moc. Když nadešla chvíle pro klasickou recitaci, která na banketech vzdělanců vždy udávala tempo, spustili píjáčké písně.

„Tohle už nechci nikdy zažít,“ ulevil si Ti po skončení hostiny, když mu sluha snímal hedvábnou tuniku.

„Ano, pane.“

„Připomeň mi, která další slavnost nás čeká.“

„Přání k mořským božstvům, abychom měli bohatý rybolov, pane.“

Ti už se viděl, jak předsedá hodokvasu se smaženými sardinkami ve společnosti lodníků z přístavu. Kdo by nechtěl slavit v přítomnosti Jeho Excellence, i za cenu toho, že si na to bude muset trochu přispět? Jako přední místní státní úředník byl živoucím symbolem úspěchu, dokonalou předzvěstí dobrého roku. Jeho manželky nejspíš ulehčí rukávům* všech hejlů z okolí. Aspoň že jim ta oběť umožní jíst celý rok selátka. Přece by je nepřipravil o kotletky!

* Oblečení nemělo kapsy, drobnější věci se dávaly do rukávů a do opasku.

K dámám se připojil v přípravně jídel, právě tam slavily „malý Nový rok“. To zahrnovalo především oběti bohu domácího krbu, jehož obrázek visel na stěně v kuchyni. Házely do ohřívadla papírové peníze, které budou v podobě kouře božstvo provázet na cestě k příbytku Nefritového císaře. Tento domácí bůžek opouštěl v posledním měsíci roku dům a vystupoval na nebesa, aby tam podal zprávu o chování obyvatel domu. Pořádali pro něj velmi uctivý obřad na rozloučenou. Kromě fiktivních peněz, zajišťujících jeho velkodušnost, byly nejoceňovanějšími dárky podřadnější kusy vepřového, rybí hlava, fazolová pasta, ovoce, vařené knedlíčky a sladkosti z lepkavého prosa. Tyto potraviny se špatně kousaly, což mu mělo ucpat ústa, kdyby se rozhodl mluvit o rodině špatně. Jedno z dětí dokonce přilepilo bonbon na ústa jeho portrétu, který bude brzy se vším ostatním spálen. Po několika dnech bude vedle cihlových kamen umístěno nové zpodobení tohoto ducha plotýnek, na oslavu jeho návratu, aby byli Tiovi pod jeho ochranou po celý nadcházející rok.

„Jak dopadla hostina?“ zeptala se První paní.

„Méně dobře než ta příští, jak doufám,“ odvětil Ti.

Na svitku, který jim sloužil jako poznámkový blok, měly manželky zapsána zamluvená místa na příští oslavu.

„Náš vznešený manžel by měl navštívit starého guvernéra Niou Kchua, který žije u východu z města,“ pravila Třetí paní.

„Kvůli přípravě banketu vzdělanců?“ zeptal se Ti.

„Ano, tedy abychom věděly, jestli nám přepustí svoje místa.“

„Čestná místa!“ řekla Druhá paní. „První řada vpředu! Ta nejdražší! Z toho získám za každé místo jednu skopovou kýtu!“

Dobrá pověst soudce Ti právě odlétala jako dým spolu s bohem domácího krbu. Představoval si, jak na Nový rok sedí mezi křupany, které jeho ženy obraly o úspory a jejichž hýždě spočívají tam, kde měla usednout intelektuální elita kraje.

„To tedy není moc důstojné...“

„Já nevím, pane...“ řekla První paní. „Chtěl byste si boty podrážet sám?“

„Náš manžel si určitě přeje, aby měly jeho družky krásné šaty, a ne aby chodily v hadrech,“ přisadila si Třetí paní.

„Ceny živého skopového přesáhly rozumné meze,“ řekla Druhá paní a to v jejích očích ospravedlňovalo veškeré kompromisy.

Strčila jejich drahému manželovi do úst lepkavý knedlíček, který měl zabránit bohu domácího krbu, aby říkal nepříjemnosti, které nikdo nechtěl slyšet.

II

*Soudce Ti objeví nebeský příbytek;
přízrak ohlásí svůj příchod.*

Sídlo Niouových se nacházelo u východu z města na kopci nad řekou, jemuž místní říkali „Niouova výšina“. Byla to ta nejkrásnější rezidence v kraji, a to ještě před tím, než její majitel zahájil rozsáhlé úpravy, aby sladil krajinu s přírodními silami. Na severu navršili obrovské množství zeminy a kamenů tak, aby vytvořily umělý vršek. Na jihu byl vyhlouben kanál, a vytvořil se tak vodní proud. To nebylo pouhé obydlí, byla to hotová příručka feng-šuej.

Při vstupu se procházelo pod obloukem, na jehož spodní části byli vytesáni zubatí tygři s velkými drápy, potom se přešel dvůr vydlážděný polévanými cihlami a vystoupalo se po schodech. Na zadní stěně prvního sálu visela korouhev, na niž nějaký vzdělanec napsal elegantními zlatými znaky „Šen-s´-tang“, „Pozorná meditace“. Druhá zeď byla ozdobená malbou od známého umělce a na třetí odráželo kulaté zrcadlo, šest stop vysoké, obrovský

neopracovaný blok průzračného nefritu. Pod okny očekávalo návštěvníky dvanáct nízkých křesel z palisandrového dřeva.

Dvoukřídlé dveře vedly na vnitřní dvůr vykládaný kulatými a hladkými oblázkami velkými jako husí vejce. Koridor obehnaný rumělkově červeným sloupkovým zábradlím, klenoucí se nad rybníčkem, vedl ke třem salonům odděleným zástěnami ze skvrnitého bambusu. Legenda praví, že po smrti císaře Šuna jeho dvě hlavní manželky tolik plakaly, že bambusy, na něž dopadly jejich slzy, zůstaly poskvřněné už navždy; potom ženy dokázaly svoji věrnost tím, že se utopily v řece.

Stavba starobylé krásy, bez falešného pozlátka rezidencí zbohatlíků, vyzařovala diskrétní pohodlí a pevně zakořeněnou slávu. Ti následoval sluhu, který ho vedl do nitra toho dokonalého světa, a myslel na temný jamen, který mu přidělil stát a kde usadil svou velkou rodinku.

Niou Kchu dlouho zastával vysoké funkce v místní administrativě a pak, po smrti svých dvou synů, dostal povolení odejít do guvernérské výslužby. Od té doby ztělesňoval dokonalého vzdělance zapáleného pro literaturu, ale říkalo se také, že přišel o rozum.

„Prosím Vaši Excelenci o laskavé strpení, já běžím uvědomit svého pána,“ řekl správce. „Všichni jsme tu zabraní do cídění.“

Když nadešla *siao-nien*, obnova, mělo se za to, že přízraky a zlí duchové se vrátili na nebesa. Na stvrzení jejich odchodu se doporučoval generální úklid domu, od

podlahy po půdu. Veškeré obyvatelstvo se cele oddávalo gruntování.

Ti si prohlížel nejkrásnější kus nábytku v místnosti, rodinný oltář věnovaný předkům. Starý guvernér na uctívání zesnulých neskrblil: svatostánek byl impozantní, z vzácného dřeva vykládaného slonovinou, a přeplněný obětinami. Dvě nejnovější tabulky zaznamenávaly jména, věk a vyznamenání mužů, kteří zemřeli mladí. Předkové se museli spokojit jen se skromnými nápisy běžné velikosti, ale ty, které patřily synům, byly rozměrné a pečlivě vyryté. Ti si všiml, že nápis věnovaný jistěmu Niou Lao-poovi je vytesán umněji než ten druhý.

„To jsou synové pana Niou,“ řekl mu nějaký hlas za zády.

Obrátil se a poznal doktora Chua, který měl apatyku na hlavním náměstí.

„Chudák guvernér!“ řekl pan Chu. „Dělám, co mohu, abych obnovil jeho tělesnou harmonii, ale je to boj s tou nejzákeřnější nemocí: vzpomínkou na šťastný život. Nikdy se z jejich smrti nevzpamatoval.“

Ti ho požádal, aby mu o dramatu, které tu rodinu postihlo, pověděl víc.

„Můj pacient měl dva syny, mladšího Niou Lao-poa a staršího Niou Kuoa. Jeden byl vášnivý milovník poezie, druhý divadla. Ty vášně ani jednomu z nich nic dobrého nepřinesly, ale vědomosti jsou požehnáním samy o sobě, že ano? ‚Ti, které bohové milují, odcházejí první,‘ jak praví přísloví. Niou Lao-po zahynul, když barbaři z druhé strany zdi napadli obchodní karavanu – nikdo

nepřežil. Niou Kuo zemřel nedlouho poté, za nejasných okolností.“

„Hádám, že váš pacient dával přednost mladšímu,“ pravil Ti a ukazoval na krásnou tabulku s nápisem ‚Lao-po‘.

Lékař neposlouchal, hleděl na starce procházejícího parkem, doprovázeného hrstkou znepokojených služek. Byl tlustý a zahalený do látek z dovozu, velice pestrých a velice drahých. Ti viděl, jak se před některými stromy uklání a oslovuje je, jako kdyby to byly lidské bytosti.

„Blahopřeji vám k výbornému výsledku vaší léčby,“ řekl Ti, „musíte být výtečný lékař.“

„Je ztracený,“ opáčil doktor Chu. „Takhle vypadá dobře, hlavně po ránu. Ale uvnitř je všechno zkažené. Krevní oběh je narušen a životní síla se vytratila. Daří se mi udržovat ho při životě přísnou dietou. Kdybyste věděl, jak dlouho jsem ho přesvědčoval, aby nejedl novoroční jídla! ‚Veselé knedlíčky‘ ze slazené lepkavé rýže a masové taštičky jsou jako ohňostroj, který jen jen mu v těle vybuchnout. Povolil jsem mu akorát polévku z vlčího bobu, její projímavý účinek je to jediné, co potřebuje.“

Dolehl k nim veliký povyk z prvního dvora, tak se šli podívat, co se děje. Služebnictvo odtud hrubě vyhánělo jakéhosi chudáka a spílalo mu do nestoudníků. Přicházel se vzkazem.

„Ne, tvůj dopis si nepřečte, ty psí hlavo!“ vykřikl správce, zatímco nějaká stará ženská, nejspíš hospodyně, ho zasypávala kopanci.

„Tady v kraji je zvykem posly mučit?“ zeptal se Ti lékaře.

„Asi se obávají, že by nějaká špatná zpráva mohla ovlivnit zdraví jejich pána. Popravdě bych nedoporučoval jakýkoli nepříjemný šok.“

Doktor Chu zvýšil hlas, když se sloužících ptal, co je to popadlo. Měli starost právě opačnou, než jak se domníval: báli se šťastné zprávy, která by mohla mít strašlivé následky pro ně samé.

Posel tvrdil, že přináší dopis od Niou Lao-poa! Ti to jméno před chvílí četl na pohřební tabulce mladšího syna. To je tedy špatný vtip! Nějaký starcův nepřítel se rozhodl, že ho pošle ke Žlutým pramenům, aniž by vyčkal jeho přirozeného konce!

„To rozhodně neschvaluji,“ pravil lékař. „Na beznaděj lék nemám.“

Posel už málem podlehl ranám kuchařů, kteří ho chtěli vykuchat sekáčkem na maso, a zahradníků hotovících se useknout mu intimní partie kosířem.

„Co je to v mém domě za zmatek?“ ozval se nějaký hlas. Na zápraží stál kmet obklopený služkami.

„Ten bídák přišel s dopisem!“ vykřikl správce.

„No a?“

Sloužící se rozpakovali vyjevit příčinu svého rozhořčení. Až hospodyně se odhodlala.

„Ten odporný plaz tvrdí, že je to dopis od vašeho zesnulého mladšího syna!“

Všichni se znovu dali do křiku. Dopis ze záhrobí! Takové neblahé znamení pro končící rok! Postihla je

kletba! Jediný guvernér se nenechal rozrušit. Nařídil, aby mu dopis přečetli. Správce sebral papír, který se válel na dlažbě.

Předrahý a ctěný otče,

Bohové si nepřáli, abych zahynul se svými druhy v den, kdy barbaři napadli naši karavanu. Byl jsem odvečen do otroctví za zeď a dlouhá léta jsem tam otročil. Myslel jsem, že z těch muk zešílím, a jen pomyšlení na mého nešťastného otce mi zabránilo podlehnout smutku a útrapám. Jednoho dne jsem byl prodán jako sluha obchodníkům s koňmi, kteří odjížděli do naší Kvetoucí říše. Když jsem překročil zeď, využil jsem první příležitosti a vytratil se. Sám a bez prostředků jsem dlouze bloudil po Zemi pod nebesy z jednoho konce na druhý a to mi zabralo další rok. Dnes jsem konečně zde, u svého drahého otce. Nepřeji si nic jiného než před ním padnout tváří na zem, než se mé duše vydají na svou poslední cestu na onen svět.

Tykvička, váš navždy oddaný syn.

„Kdo ti dal tu hanebnou slátaninu?“ zeptal se muž asi čtyřicetiletý, který se vynořil za starcovými zády.

„Ten muž se jmenuje Čen Che-fu, je to guvernérův zeť,“ pošeptal soudci Ti do ucha doktor Chu.

Posel tvrdil, že dopis dostal od poutníka, který se ubytoval v hostinci U Veselého Tritona u jižní brány, na druhém konci města.

„Ty smrdutý puchýři!“ řekl zeť. „Ty jsi pomáhal tu krutou frašku zosnovat!“

Všichni se s obavami obrátili ke guvernérovi a čekali, že zavravorá. On naopak vztyčil hlavu a pozvedl dlaně k nebi.

„Buďte pochváleni, bohové, kteří jste mi ho vrátili!“ prohlásil zvučným hlasem.

Personál strnul úžasem. Ten muž pil při plném vědomí jed, který ho měl zahubit, ale byl to sladký jed, který zahříval útroby předtím, než je spálí.

„Jedině můj syn se mohl podepsat ‚Tykvička‘! Říkali jsme mu tak v dětství, nikdo cizí to nemohl vědět.“

Najednou ho něco napadlo. Otočil se a běžel dovnitř budovy jako pronásledován démonem, se svými lidmi v patách. Když doběhl do sálu s oltářem předků, popadl krásnou pohřební tabulku mladšího syna a hodil ji na zem, kde se rozbila na tisíc kousků. Potom všechno smetl záložkou rukávu: poháry, potraviny i skleníkové květy.

„Půjdeme v procesí do chrámu, s obětinami hodnými daru, jehož se nám dostalo!“

V tu chvíli zasáhl doktor Chu.

„Pane guvernére, pomyslete na své zdraví! Váš stav vyžaduje nechodit na příliš dlouhou dobu ven! Zůstaňte raději pěkně v teple domova!“

Kmet se vztyčil v celé své výši, jako kdyby napřímil tělo seschlé deseti lety odříkání.

„Nemám žádné zdravotní problémy, protože se mi vrátil syn!“

Šeptání kolem svědčilo o všeobecném ohromení. Starý padl do léčky! Budou se muset obejít bez té nejlepší drůbeže a vykrmovat s ní kněze! Personál už si dával dohromady seznam šprýmařů schopných zinscenovat tu truchlivou frašku.

„Tatínku,“ řekl zeť, „syn se jen tak nevrací domů po deseti letech nepřítomnosti!“

„A proč by ne, když se za to jeho otec dost modlil? Tys přestal věřit v zásluhy, Che-fu?“

Přikázal správci, aby mu syna co nejdříve přivedl. Potom se zlomil v pase, postižen slabostí, kterou všichni očekávali. Pomohli mu se posadit.

Ženy se zděšeně dohadovaly: nejenže se sem vetře nějaký vagabund, ale starý ten šok nepřežije. Co se stane s nimi? Některé se mu vrhly k nohám.

„Pane, nevydávejte nás někomu cizímu, kdo to s námi nemyslí dobře! Co s námi bude, jestli ho přijmete ve svém domě?“

Špičkou boty je odstrčil.

„Koho zajímá osud žen?“ utrl se na ně, jako by odháněl psa, který žebrá u stolu.

„Ano,“ řekla hospodyně, „vůbec to přece není tak, že by se pán musel spoléhat na nás, když má vstát, lehnout si, umýt se, najíst se, obléci se! A kdyby měl tři zadnice jako bůh la-trín, zase bychom mu je musely utírat my, všechny tři!“

Soudce Ti usoudil, že má štěstí, když se o něm tímto způsobem nevyjadřuje žádná z jeho tří manželek. Také

že si dal tu práci a utíral se sám, aby je udržel v dobré náladě.

Sloužící podpírali starce, který už neměl ani sílu rozdávat pohlavky. Na uklidnění nervů daly dámy pár facek tomu zvěstovateli neštěstí.

„Ty ohavný hmyze! Lháři! Ty bys doručil milostné psaníčko i žabákovi, co hlídá pekelné prameny, kdyby ti za to zaplatili!“

Hospodyně připomněla sloužícím, že je třeba pokračovat v novoročním úklidu domu, není čas odpočívat, démoni číhají na sebemenší nepozornost, aby se k nim vecpali.

„No tak! Otírejte! Prach nezmizí sám od sebe! Hedvábny váček neušijete z prasečího ucha!“

Zeť se za ten skandál podprefektovi omlouval. Muži toho využili a vyjadřovali svá mínění.

„Špatný vtíp,“ řekl jeden. „Ten nejzákeřnější způsob, jak někoho zabít.“

„Myslíš, že ho ta záležitost zabije?“ řekl jiný.

„Noha, kterou ještě nebyl v hrobě, ho tam vyexpeduje rovnou.“

„A on celý odejde za svými syny, shledat se s nimi tam, kde jsou!“ pravil třetí.

Násilí barbarů se zřídkakdy někdo ubránil. I armádě dalo práci držet je na uzdě. A pak, Niou Lao-po by nezůstal pryč tak dlouho, rukojmího, kterému se stýská po vlasti, nezadrží žádná překážka navěky.

„Troufnout si podepsat se jeho dětským jménem!“ vykřikl zeť. „Taková sprostota!“